

In juli 2023 werden de plannen van de overheid gepresenteerd inzake de Bijmengverplichting (BMV). Het Platform Groen Gas ondersteunt de groen gassector om tot productievergroting van groen gas te komen en de inzet hiervan. De algehele constatering is dat de voorgestelde aanpak de ontwikkeling van groen gas in de energietransitie een goede basis biedt.

Het belang van het Platform en haar leden is vergroting van de groen gasproductie en de inzet daarvan. In het regeerakkoord is beschreven dat de overheid inzet op 2 BCM productie in 2030. De sector heeft deze enorme uitdaging serieus opgepakt, maar twijfelt of de voorgestelde opschaling van 1,6 BCM voor de gebouwde omgeving haalbaar is. Het Platform Groen Gas en haar leden hebben echter de duidelijke ambitie uitgesproken om de doelstelling voor de gebouwde omgeving te willen realiseren. Hierbij zijn het invullen van onderstaande randvoorwaarden van eminent belang.

1. Vergunningen

Met name voor grote installaties waarvan er 20 tot 30 in bedrijf moeten zijn in 2030, is er grote zorg ten aanzien van de doorlooptijd voor het verkrijgen van de vergunning. Ook de ombouw van warmtekrachtinstallaties loopt tegen vergunningsproblemen aan waarbij met name de aansluiting op het elektriciteitsnetwerk en de vergunning daarvoor een probleem vormen. Mede als gevolg van de stikstofcrisis kan het bevoegd gezag niet de gewenste snelheid maken. Als een vergunning al is afgegeven, worden bedrijven geconfronteerd met Raad van State procedures. Het is daarom zaak dat de overheid in deze alles op alles zet om dit probleem op te lossen. De vergunningaanvraag voor de LNG-terminal in de Eemshaven kan hierbij als leidraad worden gebruikt. De opschaling van groen gas zou met dezelfde urgentie en aanpak zijn gediend.

Voor rendabele monomest vergisters is een omvang van 15.000 tot 20.000 ton mest op een locatie noodzakelijk. Om tot dit volume te komen, dienen veehouders mest van derden aan te mogen voeren. Veel bestemmingsplannen voorzien hier niet in. Door deze beperking en/of de beperking van het bouwblok/bouwvlak komen veel projecten niet van de grond.

Om de ontwikkeling van de Bijmengverplichting te kunnen relateren aan de daadwerkelijke productie van groen gas, is het essentieel om de vergunningsaanvragen en de voortgang hierop goed te monitoren.

2. Biograndstoffen

Een belangrijk ander aandachtspunt betreft de beschikbaarheid van bio-grandstoffen om groen gas te maken. Op dit moment heerst er schaarste in de markt. Hierdoor is het zaak dat de ruimte die door de Europese Commissie wordt geboden qua inzet van biograndstoffen, geen verdere restricties ondergaat bij de nationale implementatie in Nederland. Ons advies: volg de Europese REDIII een-op-een op bij de nationale implementatie. Dit is raadzaam als Nederland in 2030 tot een geharmoniseerde aanpak wil komen met betrekking tot vrije groen gas uitwisseling tussen verschillende landen.

3. Inzet gemengde grondstoffen

Door inzet van afvalstromen, waarin zowel biogene als niet-biogene grondstoffen zitten, kan een fors additioneel potentieel aan groen gas worden ontsloten. Vergassingstechnologieën zijn in staat om deze gemengde stromen te verwerken. Uit recent onderzoek van Roland Berger blijkt dat met vergassing van biogene en niet-biogene stromen het potentieel van groen gasproductie ver boven 2 BCM ligt.

4. Level playing field

Bij de nationale implementatie mogen lidstaten afwijken van het Europese voorstel. Een belangrijk aandachtspunt in deze is of dubbelstelling van bio-grondstoffen onder Annex 9A wel of niet wordt geïmplementeerd onder de REDIII. In de basis is dubbelstelling niet wenselijk. Het lijkt er echter op dat Duitsland onder de REDIII dubbelstelling gaat invoeren. In dat geval zal ook Nederland dit besluit moeten nemen, omdat anders de bio-grondstoffen, en daarmee de productie van groen gas, worden geëxporteerd naar Duitsland.

5. CO₂-sturing

Het Platform en haar leden hebben zich sterk gemaakt om van een energie-gestuurd systeem naar een CO₂-gestuurd systeem over te schakelen. Zoals het voorstel nu is vormgegeven, sluit het goed aan bij de wensen van de markt. Bij de vertaling van 1,6 BCM naar een CO₂-doelstelling, is het essentieel realistische uitgangspunten te kiezen ten aanzien van de inzet van mest in verhouding tot andere biograndstoffen. Daarnaast is het belangrijk bij de uitwerking de keuze te hebben tussen default CO₂-waarden en actuele CO₂-waarden.

6. Rekenregels

Bij de uitwerking van de BMV door CE Delft zijn de rekenregels van Planbureau voor de Leefomgeving gevolgd. Voorstel van het Platform is over te schakelen naar de rekenregels onder de Europese RED. Daardoor wordt het uitgangspunt van een level playing field verder gevolgd. Dit sluit goed aan bij de aanpak die door de internationale van audit instanties

Extra duiding & aandacht bij de uitwerking

Naast bovengenoemde belangrijke randvoorwaarden ziet het Platform ook nog een aantal zaken die hieronder worden geduid en nadere aandacht behoeven bij de uitwerking.

A. Stikstofreductie

De overheid benoemt dat door de toepassing van groen gas ook een verdere reductie van stikstof kan worden behaald. Het Platform is positief dat de overheid deze ontwikkeling onderkent. Het Platform stelt voor samen met de overheid te werken aan een verdere concretisering van reductie en hoe dit kan bijdragen aan versnelling van de vergunningsprocedure.

B. Geen plafond op de toepassing van groen gas in transport

Het belang van het Platform en haar leden is vergroting van de groen gasproductie. In het regeerakkoord is beschreven dat de overheid inzet op 2 BCM productie in 2030. De sector heeft deze enorme uitdaging serieus opgepakt. Voor de producenten zijn de toepassing van groen gas in de gebouwde omgeving, de toepassing van bio-LNG in transport en de inzet van groen gas in de industrie drie belangrijke vraagmarkten. Juist door op alle markten actief te zijn, kan een producent zijn risico's beter spreiden.

Daarom onderschrijft het Platform de visie van CE Delft om geen volume plafond te zetten op de toepassing van groen gas in de transportsector.

C. Buy-out

Het introduceren van een buy-out is een mechanisme dat een uitweg biedt aan energieleveranciers die hun verplichting niet kunnen invullen door gebrek aan groen gasproductie. Het Platform plaatst een paar kanttekeningen bij de uitwerking van dit mechanisme:

- Het principe van sparen/doorschuiven van GGE's moet niet worden begrensd. Te veel gecontracteerd groen gas moet zonder beperking ingezet kunnen worden voor de verplichting van het volgende jaar. Daarmee wordt de noodzaak van een gevoelsmatig 'onrechtvaardig' opgelegde buy-out voorkomen.
- Met het oog op een soepele start met goede beschikbaarheid van GGE's in 2025 zou overwogen kunnen worden met GVO's uit 2024 in te zetten als GGE's in 2025.
- Het Platform geeft in overweging bij het opleggen van de buy-out-verplichting ook te beoordelen in welke mate de energieleverancier verwijtbaar gedrag kan worden verweten.

D. Boete

Het Platform Groen Gas onderschrijft de noodzaak van een strikt handhavings- en boetebeleid. Recentelijk is door de rechter uitspraak gedaan inzake 'vermeende' fraude met grondstoffen. De rechter heeft geoordeeld dat in alle gevallen juist de complexiteit van de regels rondom de grondstoffen de oorzaak was. Het Platform roept daarom op tot meer duidelijkheid rondom de regels. In geval van onduidelijk kan instellen van geschillencommissie de oplossing zijn.

E. Implementatie & instanties

Het Platform is positief dat de overheid de aanpak van de zogenaamde 'voluntary schemes' onderschrijft. Juist door de samenwerking tussen NEA, Verticer en de audit instanties inzake de data-uitwisseling, kan een eventueel fraudegeval makkelijker worden vastgesteld. Voor een snelle en professionele implementatie is het van belang dat de capaciteits- en governance structuur van de betrokken instanties passend zijn voor de nieuwe bijmengverplichting.

F. SDE++ als vangnet

Bij de uitwerking wordt gesteld dat bij groen gasproductie gebruik kan worden gemaakt van de SDE, de GGE of de BKE, echter niet in combinatie. Deze visie is begrijpelijk omdat groen gas maar één keer ondersteund wordt. Als de waarde van de GGE niet goed is, kan het betekenen dat installaties niet rendabel zijn. Juist dit punt is vanuit het oogpunt van financiering een belangrijk aandachtspunt. Omdat de waarde van de GGE zich nog moet bewijzen, zullen banken terughoudend zijn bij de financiering van installaties die alleen draaien op de GGE. Het Platform stelt daarom voor bij de uitwerking te bekijken hoe een combinatie van SDE++ en GGE kan worden vormgegeven. In het verlengde hiervan bestaat de wens om een combinatie van GGE's, BKE en SDE te faciliteren. Het is wenselijk om binnen dezelfde installatie voor delen van de GVO's wel of geen subsidie te krijgen, in plaats van enkel voor het installatie als geheel.

G. Betaalbaarheid huishoudens

Door CE Delft is ook gekeken hoe de BMV invloed heeft op de energierekening van de Nederlandse huishoudens. Dat de overstap naar de BMV leidt tot een verhoging van de gasrekening is logisch, aangezien groen gas duurder is dan fossiel gas. Het Platform pleit om naar rato van het percentage geleverde groen gas, de energiebelasting te verlagen. Tevens pleit het Platform in geval van toepassing van de buy-out, het hiermee opgehaalde geld door de overheid terug te geven aan de consument.

H. Transparantie verhandeling GVO's & GGE's

De markt is gebaat bij transparantie zodat alle ketenpartijen een goed beeld hebben van de opbouw van de kosten en baten in de keten. Daarom kan overwogen worden dit ook te laten gelden voor de transacties die verlopen binnen VertiCer en NEA.

De markt is gebaat bij duidelijkheid over de precieze werking van het omzetten van GVO's en GGE's. De regels moeten helderder worden opgeschreven zodat ondubbelzinnig duidelijk is dat een GVO uit het voorgaande kalenderjaar, mits nog geldig, mee kan tellen voor de jaarverplichting van een kalenderjaar. In het kader van transparantie de suggestie om het GGE-register open te stellen voor meer partijen dan enkel leveranciers.

I. Transportverplichting & buitenlandse GVO's

In het voorstel wordt gemeld, dat voor transport de verplichting zou kunnen worden ingevuld met buitenlandse GVO's. Mits voldaan is aan de eis van level playing field, is deze visie te volgen. Er bunkeren immers veel buitenlandse zeeschepen in Rotterdam en het is onmogelijk deze te vergoeden met alleen Nederlandse biobrandstoffen. Bij deze aanpak dient er voor gewaakt te worden dat ook binnen Nederland de fysieke productie en de centrale liquifier route gelijke kansen houden.

J. Meer honger naar groen gas

We moeten bij de uitwerking nadenken hoe om te gaan met bedrijven en particulieren die nu al 100% groen gas inkopen en dat willen blijven doen. Dit zou natuurlijk mogelijk moeten blijven. Kortom, maatwerk leveren aan vragende partij moet mogelijk blijven.

K. Draagvlak

Minder meetbaar, maar onmisbaar, is het creëren van draagvlak middels het informeren van de toegevoegde waarde van groen gas op bestuurlijk- en maatschappelijk niveau. In samenwerking met de overheid werkt het Platform aan het neerzetten van een eerlijk, positief beeld over groen gas. Daarin worden onderwerpen als vergunningverlening, vestigingsbeleid en het wegnemen van onduidelijkheid meegenomen.

Tot slot: Onze algehele constatering is dat het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat bij de uitwerking van de Bijmengverplichting een goede basis heeft gelegd voor een grotere rol van groen gas in de energie transitie. Echter, 'the devil is in the details' is hier van toepassing. Het Platform Groen Gas stelt voor om gezamenlijk de uitwerking van de AMvB een goed vervolg te geven.

